

RÍKISSAKSÓKNARI

Alþingi
Erindi nr. P 131/179
komudagur 24.11.2004

BN/jhb

Reykjavík 23. nóvember 2004.

B.1311/2004.

Þann 10. þ.m. barst ríkissaksóknara til umsagnar frá sjávarútvegsnefnd Alþingis frumvarp til laga um breyting á refsíákvæðum laga nr. 57/1996 um umgengni um nytjastofna sjávar, laga nr. 38/1990 um stjórn fiskveiða, laga nr. 79/1997 um veiðar í fiskveiðilandhelgi Íslands og laga nr. 151/1996 um fiskveiðar utan lögsögu Íslands.

Samkvæmt frumvarpinu er lagt til að lágmark sekta vegna brota á lögnum verði fellt brott úr lagaákvæðum sem tilgreind eru í frumvarpinu og er „*tilgangur þessarar lagabreytingar að koma í veg fyrir að smávægilegar yfirsjónir kosti viðkomandi 400.000 kr. heldur geti dómstólar litið á hvert mál fyrir sig og ákveðið viðurlög innan rýmri refsiramma en nú er heimilt*“ eins og segir í greinargerð.

Með lögum nr. 39/2000 var fellt úr almennum hegningarlögum ákvæði um sektarhámark sem mælt var fyrir um í 50. gr. laganna. Áður hafði sektarlágmark verið fellt brott úr ákvæðinu, eins og rakið er í II. kafla athugasemda við lagafrumvarpið sem varð að lögum nr. 39/2000. Samkvæmt framangreindu má ætla að ekki þyki lengur refsiréttarleg nauðsyn að hafa sektarhámark og/eða sektarlágmark í refsilögum eins og einu sinni var talið. Refsilágmark í lögum og þar með sektarlágmark takmarkar heimild dómstóla til refsíákvörðunar lítillega en sýnist geta verið tæki löggjafans til þess að lýsa afstöðu til brota á þeim lögum eða lagaákvæðum og hafa áhrif á refsíákvörðun dómstóla til refsíþyngingar. Refsihámark og þar með sektarhámark bindur einnig hendur dómstóla og kann að valda því að fjárhæð sekta vegna tiltekinna brota verði lægri en dómstóll hefði ákveðið óbundinn af sektarhámarki.

Með frumvarpinu sem borist hefur til umsagnar er sektarlágmark vegna tiltekinna brota fellt niður en sektarhámarki haldið. Sektarramminn sem nú gildir var settur á árunum 1996 - 1997 og er ljóst að mörk hans hafa lækkað talsvert að raungildi vegna verðlagsbreytinga á þeim tíma sem síðan er liðinn. Að sjálfsögðu er það löggjafans að taka ákvörðun um þennan refsí- eða sektarramma. Ég leyfi mér hins vegar að gera grein fyrir því viðhorfi mínu að ég tel að fella beri sektarhámarkið í viðkomandi lagaákvæðum brott verði ákveðið að fella sektarlágmarkið niður. Ætla ég að með slíkri breytingu og umfjöllun í lögskýringargögnum geti löggjafinn komið þeim skilaboðum til dómstóla að rétt kunnir að vera að beita háum sektum, hærri en nú er unnt vegna sektarhámarksins, þegar brot eru umfangsmikil og framin í stórvirkri atvinnustarfsemi.

Meðal refsíákvæða þeirra laga sem lagt er til að breytt verði með frumvarpinu eru ákvæði um refsíabyrgð lögaðila. Leyfi ég mér því jafnframt að minna á að með lögum nr. 140/1998 var nýjum lagakafla um refsíabyrgð lögaðila, II. kafla A, bætt inn í almenn hegningarlög. Með nefndri lagabreytingu mun hafa verið stefnt að því að samræma fyrirkomulag refsíabyrgðar lögaðila með því að framvegis yrði skírskotað til þessa nýja lagakafla í sérrefsilögum sem kveða á um refsíabyrgð lögaðila. Því tel ég eðlilegt, verði gerðar breytingar á sektarákvæðum laganna sem vísað er til í frumvarpinu, að um leið verði tekið á fyrirkomulagi refsíabyrgðar lögaðila vegna brota á lögnum og skírskotað til II. kafla A. almennra hegningarlaga um fyrirkomulagið.

Samkvæmt þeim hugmyndum sem ég hef gert grein fyrir hér að framan gætu viðeigandi refsíákvæði laganna sem um ræðir hljóðan þannig:

Breyting á lögum nr. 57/1996 um umgengni við nytjastofna sjávar:

23. gr. Brot gegn ákvæðum laga þessara og reglum settum samkvæmt þeim varða sektum hvort sem þau eru framin af ásetningi eða gáleysi. Sé um stórfelld eða ítrekuð ásetningsbrot að ræða skulu þau að auki varða fangelsi allt að sex árum.

[...]Við ítrekað brot skal sekt eigi nema lægri fjárhæð en 800.000 kr. [...].

Beita skal ákvæðum laga um sérstakt gjald vegna ólögmæts sjávarafra vegna brota gegn lögum þessum eftir því sem við á.

24. gr. *[Sektir vegna brota á lögum þessum má gera lögaðila samkvæmt ákvæðum II. kafla A. almennra hegningarlaga nr. 19/1940.]*

Tilraun og hlutdeild í brotum á lögum þessum er refsiverð eftir því sem segir í almennum hegningarlögum.

Breyting á lögum nr. 38/1990 um stjórn fiskveiða:

25. gr. Brot gegn ákvæðum laga þessara, reglum settum samkvæmt þeim og ákvæðum leyfisbréfa varða sektum hvort sem þau eru framin af ásetningi eða gáleysi. Sé um stórfelld eða ítrekuð ásetningsbrot að ræða skulu þau að auki varða fangelsi allt að sex árum.

[...] Við ítrekað brot skal sekt eigi nema lægri fjárhæð en 800.000 kr. [...].

25. gr. a. *[Sektir vegna brota á lögum þessum má gera lögaðila samkvæmt ákvæðum II. kafla A. almennra hegningarlaga nr. 19/1940.]*

Tilraun og hlutdeild í brotum á lögum þessum er refsiverð eftir því sem segir í almennum hegningarlögum.

Breyting á lögum nr. 79/1997 um veiðar í fiskveiðlandhelgi Íslands:

16. gr. Við brotum gegn 3.–5. gr. laga þessara skal sekt ekki nema lægri fjárhæð en 600.000 kr. [...]. Sama gildir sé skip staðið að veiðum á svæðum þar sem veiðar hafa verið bannaðar með stoð í 1. mgr. 8. gr. og 9.–11. gr. laga þessara.

Brot samkvæmt framansögðu skulu, auk refsingar, varða upptöku á þeim veiðarfærum skipsins sem notuð hafa verið við hinar ólögmætu veiðar, þar með töldum dragstrengjum, svo og afla þess, enda sé sennilegt að aflinn hafi fengist með ólögmætum hætti. Upptöku má framkvæma án tillits til þess hvort jafnframt er krafist refsingar.

Í stað þess að gera afla og veiðarfæri upptæk skv. 2. mgr. er heimilt að gera upptæka fjárhæð sem svarar til andvirðis afla og veiðarfæra samkvæmt mati dómkvaddra kunnáttumanna.

17. gr. Brot gegn öðrum ákvæðum laga þessara, reglum settum samkvæmt lögum þessum eða ákvæðum leyfisbréfa varða sektum. [...].

18. gr. [Sektir vegna brota á lögum þessum má gera lögaðila samkvæmt ákvæðum II. kafla A. almennra hegningarlaga nr. 19/1940.]

Tilraun og hlutdeild í brotum samkvæmt lögum þessum er refsiverð eftir því sem segir í almennum hegningarlögum.

Breyting á lögum nr. 151/1996 um fiskveiðar utan lögsögu Íslands:

13. gr. Við brotum gegn 2. másl. 7. gr. laga þessara skal sekt ekki nema lægri fjárhæð en 600.000 kr. [...].

Brot samkvæmt framansögðu skulu, auk refsingar, varða upptöku á þeim veiðarfærum skipsins sem notuð hafa verið við hinar ólögmetu veiðar, þar með töldum dragstrengjum, svo og afla þess, enda sé sennilegt að aflinn hafi fengist með ólögmetum hætti. Upptöku má framkvæma án tillits til þess hvort jafnframt er krafist refsingar.

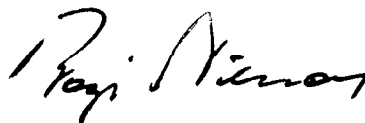
Í stað þess að gera afla og veiðarfæri upptæk skv. 2. mgr. er heimilt að gera upptæka fjárhæð sem svarar til andvirðis afla og veiðarfæra samkvæmt mati dómkvaddra kunnáttumanna.

14. gr. Brot gegn öðrum ákvæðum laga þessara, reglum settum samkvæmt lögum þessum eða ákvæðum leyfisbréfa varða sektum. [...].

Fiskistofa skal svipta lögaðila leyfi til veiða fyrir brot á þessum lögum eftir því sem nánar er fyrir mælt í lögum um umgengni um nytjastofna sjávar.

15. gr. [Sektir vegna brota á lögum þessum má gera lögaðila samkvæmt ákvæðum II. kafla A. almennra hegningarlaga nr. 19/1940.]

Tilraun og hlutdeild í brotum gegn lögum þessum er refsiverð eftir því sem segir í almennum hegningarlögum.

Nefndasvið Alþingis

Austurstræti 8-10

150 REYKJAVÍK